

szabadalmazása vagy legalább bejegyzése részére központi hivatal létesítettik.

Ennyire persze a nemzetközi egyezményekkel még nem vagyunk, mindazáltal nem lehet figyelmen kívül hagyni, hogy a Madridban tartott utolsó konferenciában nagy új tervezetek lettek kidolgozva;* ezen konferencián a német birodalmi szabadalmi hivatalnak nem rég elhalt elnöke (Dr. Bojanowszky) is részt vett.**

(Folytatása következik.)

A szabadalmi ügy reformkérdése hazánkban.

Írta: Nagybacsoni Baló László.

III.

Összegezzük most már a bejelentési rendszer mellett felhozható érveket. A rendszer védői azt állítják, hogy az szabadszellemű, mert elismeri az egyesek jogait s azokat feltétlenül oltalmazza; hogy ezen rendszer mellett kisebb hivatalos apparátus lévén mozgásba hozva, úgy az államra, mint az egyesekre nézve kevésbé költséges; hogy életrevalóságát nagy uralmi köre, valamint az is bizonyítja, hogy a minden irányban fejlettebb Franciaországban sem érzik megváltoztatásának szükségét.

Mindezen érveknek egy absolutistikus államban lehet nyomatéka, de figyelembe nem jöhetnek egy alkotmányos államban létesítendő törvény szerkesztésénél. Azt az eljárást csak nem tarthatja senki liberálisnak, mely merően kizár minden ellenvétést a jogigénylő minden állításával szemben. Az olcsóság pedig nem képezhet sarkalatos érvet egy jó törvény ellen, mert a törvénynél ezen kérdés nem képezheti az egyedül irányadó szempontot, hanem csak az, hogy minél jobb, czélszerűbb s igazságosabb legyen s ezen elvek feltétlen érvényre juttatása mellett *lehetőleg* kevés terhet rójjon az államháztartásra.

Hogy pedig legelterjedtebb ezen rendszer, annak okát találjuk azon történelmi tényben, hogy a keletibb fekvésű államok rendszerint valamely nyugoti állam mintájára szervezik nemzetközi vonatkozású intézményeiket és pedig a Code de commerce megalkotása óta nagyobbára francia szabás szerint s így a szabadalmi törvény alkotásánál is a latin államoknak s Ausztriának is a francia rendszer volt a mintaképe; az pedig csak természetes, hogy mindaddig, míg a példaadó Franciaország nem igyekszik változtatni saját rendszerén, az őt követő államok sem mernek *részint a kezdeményező erő s a kellő szakműveltség hiányá-*

* V. ö. Propriété industr. VI. 63, 87, 97, 121. és Revue pratique de droit i. pr. I. 19. l.

** V. ö. Propriété industr. VI. 55. l.

ból, részint elfogultságból és kényelemszeretetből a francia viszonyok közt káros kihatással nem bíró rendszeren változtatni. Az erre irányuló pártatlan és jóhiszemű törekvéseknek pedig útját állják azon leleményes *szabadalmi* emberek, kik ezen zavaros rendszerrel boldogulni nem tudó nagy közönség s a kormányhatalom között magukat illetékes szakférfiaknak feltolják s tőlök telhető módon igyekeznek meggátolni a szükséges törvény keletkezését.

Mi öntudatlanul jutottunk a francia eredetű bejelentési rendszerhez. A század második felének közjogi viszonyai közepett tudvalevőleg nem voltunk azon helyzetben, hogy közintézményeink fejlesztésének szentelhettük volna munkásságunkat. A 48 előtti patriarchalis állapotok, a műveltebb nyugattól teljesen elütő politikai s gazdasági viszonyaink a 48-iki események folytán alapjukban teljesen megváltoztattatván: új regulatívumokról kellett gondoskodni. Tizenkilenc hosszú év mult azonban el, a nélkül, hogy bármit is tehattünk volna, amely időnek elmúltával végre a közjogi akadályok megszűnván, hozzáláthattunk közgazdasági életünk törvényhozási szabályozásához. Sok, csaknem minden kérdés szabályozást igényelvén, nem voltunk azon helyzetben, hogy önállólag alkothassunk, hanem a szomszéd társmonarchiától vettünk át e téren hamarjában csaknem mindent, és többek közt az ott érvényben volt szabadalmi szabványt is, melynek érvényét az 1867-iki kereskedelmi- és vám-szerződéssel továbbra is meghagytuk. Így lettünk mi közvetve utánzóí a francziáknak, a kiktől az osztrák szabvány az elveket kölcsön vette, anélkül, hogy a Franciaországban ezen rendszer alapján létesített törvényt mi, kezdetleges helyzetünkben sikerrel alkalmazni, azzal élni képesek volnánk. A francia tudományos műveltség egészen más irányu, mint a mienk: a mi természetünkkel meg nem egyező. Nekünk természetes vonatkozásainknál fogva inkább a német tudomány képezi a forrást, melyből haszonnal merithetünk.

A közgazdasági téren az utóbbi évtizedek alatt önként nyilvánult nálunk ezen tudat azon tényekben, hogy nagyrészt német törvényeket recipiáltunk. Ha tehát ott állunk, hogy most megint szabályozást kíván közgazdasági életünk egyik factora: nem tudjuk megérteni, miért vonakodjunk éppen egy olyan törvényt alapul elfogadni, mely elismerést vívott ki magának a civilizált világban, midőn ezt máskor problema gyanánt megtettük.

Elvégre az 1873. évi bécsi nemzetközi szabadalmi kongressusnak s Németország elismert tekintélyű szaktudósainak a találmányok előleges vizsgálatára irányuló elveik bizonyára meggyőzőbb erővel bírnak az érdekelt szabadalomközvetítők által elfoglalt álláspontonál.

A bejelentési rendszer tehát határozott meggyőződésünk szerint úgy a közgazdaság mint az igazi feltaláló érdekének szempontjából végleg és feltétlenül elvetendő.

Kérdést csak az képezhet, hogy a találmányok vizsgálata mi módon lenne legcélszerűbben eszközölhető.

Valjon csupán a hivatalbóli elővizsgálat vagy a hirdetés utjání elővizsgálat lenne-e nálunk életképes, azt egyelőre *biztos-sággal* meghatározni nem lehet. A hivatalbóli elővizsgálat mindenestre — különösen ha egy német mintájú szabadalmi hivatal által óhajtanók realizálni, — nagyobb ellenzéssel találkozónék financiaiális szempontból s talán nehézkességénél fogva is. Ép úgy aggályosnak tünik az elővizsgálatnak pusztá hirdetés utján való eszközlése, mert alig tétélezhető fel, hogy az a mi iparosaink, gyárosaink s általában véve szakközönségünk indolentiája mellett magának nálunk érvényt tudna szerezni kezdetben. Nem mondjuk idővel, ha az általános képzettség oly színvonalra emelkedik, hogy jól felfogott érdekükben minden positiv anyagi haszonra való kilátás nélkül is sietni fognak saját tudomásukkal a hatóság segélyére lenni: akkor bizonyára csakis az edik-talis eljárás lesz életképes.

Az előadott szempontok mérlegelése után véleményünket következőkben foglaljuk össze:

Alapul a hirdetéses eljárás volna veendő a következő módzatok mellett:

1. *A kereskedelmi ministerium szabadalmi osztálya mint külön-álló szabadalmi hivatal separáltussék.*

A szabadalmi kérvények itt nyujtandók be.

2. *A szabadalmi hivatal vizsgálja meg a kérvényt, valjon nem létezik-e oly szabadalom Magyarországon, melynek tárgya a kérelme-zettel azonos.*

3. *Állittassék fel egy szabadalmi szakbiróság (tanács), melyhez a benyujtott szabadalmi kérvények átteendők, a szabadalom megadása vagy megtagadása fölötti határozathozatal végett.*

4. *Ezen jogi és technikai képzettségű tagokból álló szakbiróság hirdetés folytán létrejött contradictorius eljárás utján állapítsa meg a szabadalomra való jogképességet s határozzon a kérvény érdemében.*

5. *A szabadalmi hivatalnak azon észrevétele alapján, hogy hasonló találmány nálunk már szabadalmazva van, kérvényező a szabadalmi szakbiróság (tanács) által a hirdetéses eljárás mellőzésével fel-tétlenül elutasítandó.*

6. *A szabadalmi szakbiróság (tanács) határozata ellen úgy a szabadalmat kérvényező, mint a felszólamlók a kir. kuriához felebbezhessenek, kivéve az 5. pontban előadott esetet, melyben a felebbezés kizárandó.*

7. *A jogerős határozat alapján a szabadalmi hivatal állítsa ki a szabadalmi okmányt, jegyezze fel a szabadalmat a szabadalmak lajstromába, eszközölje a meghosszabbításokat.*

8. *A szabadalom bitorlásából folyó minden peres kérdés, valamint a szabadalom megsemmisítési kérelem szintén a fentebbi bíróság döntése alá tartozzék ugyanazon felebbviteli forummal.*

9. *Megsemmisítési eljárás csak a sértett fel kérelmére legyen megindítható.*

10. A kártérítés és büntetés tekintetében pontos és szigorú határozmányok vétessenek fel a törvénybe.

11. Külföldről behozott találmányokra csak az esetben adassék szabadalom, ha kérvényező igazolja, hogy találmánya külföldön szabadalmazva van, vagy pedig hogy ugyanazon találmány ott más javára még szabadalmazva nem lett s ha belföldön meghatalmazottat állít. Az adott szabadalom érvénye nem terjedhet túl a külföldön nyert szabadalom érvényének időpontjára.

12. Azon kérdés, hogy valamely szabadalmazott találmány, s ezen találmányon eszközölt szabadalmazott javítás tulajdonosai menyiben, mily feltételek és kikötések mellett jogosítvák egymás találmányait kölcsönösen használni: esetről-esetre a szabadalmi szakbíróság által döntessék el.

13. Mondassék ki a törvényben a szabadalomtulajdonosra háruló azon kényszer, mely szerint köteles szabadalma fennállásának ötödik évében találmánya használatát bizonyos egyenértékért átengedni mindazoknak, kik azt megszerezni akarják. Az egyenértéket, amennyiben a felek megegyezni nem tudnak, a szabadalmi szakbíróság (tanács) határozza meg.*

Hogy miért s miként vétessenek fel az új törvénybe az itt futólag felsorolt elvek: azt most e helyen nem vitathatjuk, mert célunk csupán a bejelentési rendszer lehetlenségének s az elővizsgálat szükségének bizonyítása volt. Különben pedig e folyóirat térméretei sem engedték meg, hogy az új szabadalmi törvény minden részletét saját szempontunkból megvilágítsuk. Azon reményben, hogy adandó alkalommal megtehetjük észrevételeinket s előadhatjuk nézetünket, még csak azt akarjuk megjegyezni, hogy miután a szabadalmi ügy a monarchia másik felével közös ügyünk, azon mindaddig, míg kereskedelmi és vámszövetségünk fennáll, csakis Ausztria hozzájárulásával változtathatunk, javíthatunk. Tegyük meg tehát a kezdeményező lépést s megegyezés esetén óvjuk meg a társmonarchiával szemben anyagi és morális érdekeinket, ellenkező esetben pedig várunk kellene, míg az ipari téren az osztrák befolyás alól magunkat a kereskedelmi és vámszövetség vonatkozó részének felmondásával emancipálhatjuk.

Ipari és kereskedelmi érdekeink vezetése erős kezekre van bízva. A kereskedelmi minister úr éles látása előbb-utóbb ki fogja az akadályul szolgáló okokat (melyek szakkörökben mindinkább hangosabb kifejezést kezdenek nyerni) fűrkészni, melyekre a szabadalom- és egyéb közgazdasági érdekű kérdések évek óta való pangása és megoldatlanul hagyása visszavezethető.

Sapienti sat.

* Ha pedig a szabadalmi hatóság ezen transformatiója elháríthatlan finanziaális vagy egyéb akadályokba ütköznék, akkor legcélszerűbb volna, az egész szabadalmi ügyet a kereskedelmi bíróságok hatáskörébe utalni olyan alapokon, amint ez a kereskedelmi cégbejegyzések és a kereskedelmi társaságok ellenőrzése tekintetében jelenleg fennáll.